

in je bil zaradi tega obsojen, da mora plačati veliko globo. Drugi škofje so se pa izrekli, da odobravajo postopanje obsojenega nadškofa. Radikalci so pa to uporabili, da so jeli z večjo odločnostjo zahtevati ločitev cerkve od države, da se odpravijo samostani in se konfiskujejo cerkvena posestva. Irska je pa še vedno odprta rana na telesu Angleške države. Na Irskem traje tudi po Parnellovi smrti razpor, ki je nastal radi njega. Ta razpor škoduje le irski stvari. Jako pomenljiv dogodek je bil prihod francoskega brodovja v Kronstadt, ki je zbližal Francijo in Rusijo. Se je li sklenila kaka zveza mej Rusi in Francozi, se ne ve. Zbližanje Francozov in Rusov je prisililo druge evropske države, da so se bolj zbližale. Ni se samo ohranila trodržavna zveza, temveč se je podkrepilo z novimi trgovskimi pogodbami, katere imajo ne le narodnogospodarski, temveč tudi velik političen pomen, kar posebno jasno kaže nevolja, ki se zaradi teh pogodb pojavlja v ruskih in francoskih listih. Vsestranski se pa zagotavlja, da imajo zbližanja raznih držav le namen utrditi mir, zato se nadejamo, da tudi leta 1892. obvaruje Evropo vojne Bog in pa modrost evropskih državnikov.

Obrtnija.

Dragoceni lesovi.

Uporaba plemenitih, dragocenih lesov se tem bolj množi, čim bolj se širita veselje in razum za izdelke umetnega obrta. Današnji mizar mora zato poznati vsaj glavne zastopnike onih krasnih lesnih vrst, iz katerih izdelujejo boljšo hišno opravo, ali pa vsaj lepšajo posamezne njene dele. Po vseh večjih mestih se nahajajo trgovine z dragocenim lesom, ki po prilično nizki ceni prodajajo vsako poljubno množino plemenitih lesov, tako da lahko tudi mizar, ki dela s skromnimi sredstvi, poskusi to ali ono vrsto. Zato hočemo v teh vrsticah naše mizarje seznaniti z glavnimi zastopniki tujih, dragocenih lesov, z njihovimi lastnostimi in uporabami, končno pa jim navesti nekaj virov, kam naj se obrnejo, ako žele kupiti plemenite lesove.

Dragoceni les raste skoraj brez izjeme v tujih delih naše zemlje. Ker smo uže od nekdanj vajeni, deželo Indijo smatrati za domovino skoraj vseh dragocenosti, pravimo dragocenemu lesu splošno tudi **indijski les**, čeravno prihaja morebiti iz Afrike, Amerike ali pa Avstralije.

Najbolj znana dragocena lesna vrsta je **Mahagoni** ali **Mahoni**. Drevesa, ki nam dajo ta les, rasto po zahodno-indijskih otokih in po bližnjih bregovih ameriškega kontinenta, a vdomačeni so tudi v nekaterih krajih Afrike in Nove Holandije. Amerikansko drevo zraste do 30 m visoko in postane v starosti jako obsežno. Sveži les je rumenkasto rudeč, časih bolj rujavkast, a v starosti postane temnorujav in končno skoraj popolnoma črn. Letnice so jako ozke, komaj vidne, strženi žarki mali in svilnati; ljuknjic je mnogo in dokaj različnih, kakor pri orehovem lesu. Čestokrat je mahonijev les lepo marogast, plamenast ali pa pisan, z piramidam podobnimi črtami. Tudi lisaste vrste se nahajajo. Trdota je jako različna in to dokazuje, da pridejo pod imenom **mahagoni** v kupčijo različne vrste lesovi. Naj-

bolj trd je afriški, a v lepoti ga presega ameriški mahagoni. Najdražji raste na otoku S. Domingo, za njim pride v veljavi oni, ki se dobiva v Honduraškem zalivu in na otoku Kuba. Nekateri sorte so popolnoma mehke, lahke in luknjičave in torej malo vredne. Iz takih delajo zaboje za drage smodke, a za pohištvo jih ne cenijo in tudi ne rabijo. Trde vrste pa se odlikujejo vse s svojo trpežnostjo; mahagoni ne postane nikdar črviv, jako malo se krivi in veži in more se krasno politirati. Najbolj priljubljene so one vrste, ki spremenene prvotno svojo živo rdečo barvo v lepo in mirno kostanjevo rujavo barvo.

Mahagoni z otoka Madeira, imenovan tudi **kailcedroves** ali **vinhatiko**, ni pravi mahoni, temveč izvira od družih lesov: tudi novoholandski mahagoni, ki diši po vijolicah, spada med čisto drugo drevje, nego ameriški. Tako zvani **beli mahagoni** raste v Senegambiji in ni v nikakem sorodstvu z ameriškim, pravim mahagonijem. Dotično drevo se zove „acajou“ — ime, s katerim nazivljajo Francozi sploh vse mahogoni-jeve sorte. (Dalje sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

Nezgorljivo pavolno blago. Da se naredijo pavolne tkanine na pr. obleka, preproge i. t. d. nezgorljive, imamo prav ceno in priprosto sredstvo. Vzemi na 1 liter škroba (štirke), prirejenega, kakor se rabi za perilo, dve žličici stolčenega boraksa in zmešaj obojno dobro skupaj. Boraks prav nič ne spremeni barve, ne škoduje ne blagu pa tudi ne zdravju tistega, ki tako blago nosi.

Steklo se priterdi na kovinske reči s tem le kitom: Skuhaj in raztopi skupaj 3 dele kolofonije, 1 del sode in 5 delov vode. K tej milu (žajfi) podobni zmesi primešaj dvakrat toliko gipsa. Ker je ta kit tudi za olje in petrolej nepredoren, rabi kaj izvrstno za kitanje medenih delov svetilu na steklene buče za petrolej.

Beljenje zrumenele slonove kosti. Mnogo slonovokostenih reči postane s časom in vsled rabe rumenih, kar je največkrat neprijetno in grdo. Zarumenelo slonovo kost moreš najpriprostejše tako le obeliti: Moči prav pogosto kost z vodo ter jo imej tako pod steklo postavljeno, da kolikor mogoče solnce nanjo pripeka.

Kako kuriti s premogom. Pravilno kuriti s premogom ni tako lahko; ako hočeš premog hraniti in ga popolnoma izkoristiti. Ker je kurjava v raznih obrtih sploh važna reč, pisali bomo še večkrat o tem predmetu. Danes le opozarjamo, da je napačno premog nalagati na žerjavico, kakor se običajno dela. Kadar premog nalagaš, potisni žerjavico nazaj, premog pa nameči tako pred njo, da pride ž njo v dotiko. S tem dosežeš, da iz svežega premoga izhlapijo plini vlečejo čez žerjavico, se tam vžgo in se tako izkoristijo, v tem ko pri običajnem t. j. napačnem ravnanji, neizkoriščeni odidejo skozi dimnik.

Pile in rašplje ojstriti. Zmešaj 1 del solitarjeve kisline, 3 dele žveplene kisline in 7 delov vode. V to tekočino polagaj pile, poprej jih pa očisti nesnage in tolščobe. V tekočini naj pile leže 10 sekund do 5 minut in sicer z ozirom na to, koliko so obrabljene, kako so velike in kako fino so nasekane. Mehke in fino nasekane pile so hitrejši ostre. Tekočina pa postaja vedno slabejša, zato jo moraš jačiti z dodajanjem imenovanih kislin. Poojstrene pile potem dobro izperi v tekoči vodi, pomoči jih v belež od apna, ter jih posuši v vročini. Posušene pile dobro odergni s ščetjo (krtačo), katero pomakaj

se je boj, v katerega je poseglo tudi konjištvo in tolpo zapodilo. Večina vstašev je vjetih, katere bo sodilo posebno vojno sodišče. Mej bojem je neki anarhist meščanu, ki je ravno iz gledišča stopil, presekalo s srpom glavo. Morilec so zaprli. Vstaja je po mnenji vlade strogo anarhistična in je nastala vsled socialističnih podpihavanj.

Egipet. — Umrli je podkralj in ob enem vladar egiptovski Tefvik paša. Umrli je vsled hripe v lepi moški dobi 39 let. Naslednik mu bo 18letni starejši sin Abbas paša, ki je bil takoj poklican z Dunaja, kjer se je šolal in katerega je Turčija že imenovala podkraljem, da se tako izogne vmešavanju družih velevlasti v to stvar.

Afrika. — V Maroku pričela se je v mestu Tanger ob sredozemskem morju vstaja. Oboroženi vstaši ne zahtevajo nič drugega nego, da sultan sedanjega guvernerja odstavi in so se odločno izrekli, takoj orožje položiti, ako se to zgodi. Velevlasti, kakor Francija, Španija in Anglija, ki imajo ondi svoje interese, odposlale so tja vojne ladije, da vstajo opazujejo in če treba svojim podložnikom na pomoč priskočijo. Anglija bi najraje videla, da bi se Maroko razdelil, temu pa se posebno Španija upira.

Obrtnija.

Dragoceni lesovi.

(Dalje.)

Ebenovina (Ebenholz), zovemo različne, jako trde in goste lesove, ki rasto v vzhodni Indiji in v nekaterih delih Afrike. Najlepši kosi so povsem črni kakor oglje, drugi so bolj rujavkaste barve, a pri nekaterih se nahajajo v sredi tudi bele črte in maroge. Poslednje vrste les ima dokaj manjšo vrednost, nego oni, ki je brez izjeme lepo črn. Pri vsakem ebenovem drevesu se nahaja tudi belina, kakor n. pr. pri našem orehu. Ta ne pride v kupčiji v nikak poštrev. Ebenovina je zelo trda, gosta in težka, a ob enem tudi silno krhka. Sestava je tako enakomerna, da ne opazimo nikakih letnic in nikakih krženovih žarkov. Velikih stvari ne izdelujemo iz ebenovine; tudi kakor furnir se malokdaj rabi. Pač pa jo cenijo mizarji za manjše izdelke, strugarji pa jo rabijo s posebnim vspehom. Krasni učinki se dosežejo, ako vložimo ebenovino s slonovo kostjo ali pa s kovinskimi črtami in okraši. Svetli ornamenta se potem prelepo odločajo od črnega lesenega ozadja. Ker je ebenovina jako draga, so že od nekdaj poskušali, nadomestiti jo z drugimi lesovi. Posebno sposobni za to sta naša hruška in češplja; s primerno namako napojeni, sta navidezno zelo podobni pravi ebenovini. Se ve, v trdoti, gostoti in teži sta povsem različni. Iz žaganja in krvi delajo umetno ebenovino, ki je prilična za manjša dela v mizarstvu in strugarstvu. Prave vrednosti se ve da nima.

Posebna vrsta ebenovine je zelena ebenovina, izvirajoča od čisto družih dreves, nego peprej opisana. Barve je rujavo-zelenkaste ter ima vselej svetlejša ali temnejša podolžna proge. Letnice so tako tenke, da se komaj ločijo. Ta les je skorej še bolj gost in trd in vsaj tako težek kakor prava ebenovina. Raste večinoma v Vzhodni in Zahodni Indiji, nekateri pa trdijo, da izvira od

amerikanskega trompetovca (Trompetenbaum). Deblo ni nikdar debelo. Rabi večinoma mizarjem za vložene okraske in strugarjem, za fina, mala dela.

Rudeča ebenovina ali grenadilski les tudi ni v nikakem sorodstvu s pravo ebenovino. Nahaja se na nekaterih afriških otokih in v Vzhodni Indiji. Barve je grenadilski les rudeče-rujave s temnimi progami in lisami, jako je trd, gost in težak. Sestave je zelo enakomerne, a poleg tega čudovito krhek. Rudečo ebenovino rabijo za najkrasnejše mizarske izdelke, za strgarske namene, za piščalke itd. Najbolj trde vrste se zovejo železni grenadil ali železni les. Ta vrsta je tako trda, da jo je jako težko žagati. Izvira pa od raznih lesov, ki rasto v Vzhodni Indiji, na Molukih, na otoku Bourbon, na Martinique in v Novi Holandiji, na Sumatri in na raznih otokih Južnega morja. Grenadilski les se zovejo rudeče ebenovine, ker se nahajajo na Grenadilskih otocih.

Palisandrov les, tudi paliksander ali polisander imenovan, je pokvarjena beseda za braziljanski izraz pasanto, to je sveti les. Tem imenom zaznamujejo v Braziliji Jakarandovo drevo, od katerega izvira palisander. Barve je temno-rudeče-rujave s črnimi progami. Zelo trd, fin in žilast. Daje izvrsten furnir, ki se more prekrasno likati in in obdelavati. (Dalje sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

Cena čistega aluminija. Na to prezanimivo in važno kovino, ki bode v kratkem napravila velik prevrat v kovinskem obrtu, smo že opozarjali svoje čitatelje. Sedaj zvemo, da ji je cena vnovič padla. Kakor poroča tovarna v Neuhausenu pri reki Reni, prodaja se sedaj kilogram aluminija po 5 mark = 3 goldinarje našega denarja.

Aluminij je torej $2\frac{1}{2}$ krat cenejši nego nikel, za 11 odstotkov cenejši nego cin in samo za 20 odstotkov dražji od bakra.

Elektrika postaja dan za dnevom važnejša v raznovrstnih obrtih. Velike centralne postaje prodajajo za mal denar električno moč obrtniku, katero mu vpeljejo v njegovo delavnico. Tam mu goni razne manjše stroje in pomaga v mnogovrstnih slučajih. Električna družba v Berlinu prodaja sedaj nove, jako praktično izumljene premične vrtalne stroje (Fahrbare Bohrmaschinen), katere goni električna moč. Mali stroj moremo po delavnici voziti tja in sem, postaviti ga na poljubnem mestu in takoj z njim delo pričeti. Sveder se zavrti 65 do 195krat in vrta luknje do 30 mm v premeru.

Morski lim (Marineleim) se napravi, če zmešamo $\frac{1}{4}$ dela sandaraka, $\frac{1}{4}$ dela mastiksa in 8 delov lesovca (Holzgeist). Ko so se smole stopile, pridenemo $\frac{1}{2}$ dela terpetina ter vso zmes vlijemo v vročo razstopino dobrega lima. Konečno precedimo skozi kako cunjko. Morski lim je v mrzli in vroči vodi neraztopen.

Izvrstno črnilo za jermenarje in kočjaže. Vzemi 16 delov voska, 2 dela terpentinovnega olja ter stopi oboje skupaj; potem primešaj 4 dele slonokoščene črne barve (Elefantenbeinschwarz), 2 dela berolinske modre barve (Berlinerblau) in pol dela kopalovega firneža. To črnilo se namaže po usnji in z mehko krtačo ogladi. — Usnju damo tudi lep lesk, ako ga lakiramo z nastopnim lakom: V terpentinu stopimo asfalta in pridenemo nekoliko žuželi (Kienruss) ter dobrega šelaka, stopljenega v špiritu. Vse je treba dobro zmešati in stresti. Tudi pred vsako rabo je treba flaško pridno stresti. Paziti je treba,

Anglija. — Na Angleškem umrl je te dni princ Albert Viktor, vojvoda Clarence, sin princa Waleskega, v 29 letu svoje starosti in sicer vsled influence na pljučnici. Nadobudni princ odmenjen je bil za prestolonaslednika in se je še-le pred par meseci zaročil z princezino Mary de Teck. Naslednik mu bo njegov mlajši brat Jurij, od katerega se pa ne obeta toliko, kajti ta je bolj lahkoživen in manj popularen nego umrli mu brat. — Umrl je vsled influence tudi kardinal Henry Eduard Manning, primas katoliške cerkve na Angleškem, v 84 letu svoje starosti. Pokojnik je kot duhovnik anglikanske državne cerkve še-le leta 1850 prestopil v katoliško cerkev, se je posebno zanimal za revnejšo prebivalstvo in je bil velik prijatelj delavcev.

Perzija. — V Perziji nastala je ustaja. S prva bilo je prebivalstvo le proti Angležem zaradi tobačnega monopola, sedaj je pa vstaja že splošna in preganjajo se že vsi kristjani. Po Teheranu žuga se z oklici, da bo vsakdo umorjen, kdor bo le v kaki kupčiji z Angleži. Vstaja ima namen vreči velikega vezirja. Vlada je preslaba ustaviti se vstašem in narediti mir.

Francija. — Floquet voljen je bil zopet predsednikom francoske zbornice, ni pa dobil take večine kakor poprej kedaj. — Papež odposlal je pariškemu kardinalu in nadškofu pismo, v katerem navaja dolžnosti, katere imajo francoski katoliki spolnovati pri sedanjih francoskih razmerah. Papež svari vse katolike, da se zdrže vsakega političnega boja, kateri bi imel kako vznemirjenje povzročiti in zahteva od njih, da varujejo verske pravice in koristi ustavnim potom.

Obrtnija.

Dragoceni lesovi.

(Dalje.)

Francoski les, gvajakov les, boko-les raste v osrednji Ameriki. Barve je zelenkastorujave ali črnorujave s podolžnimi rumenimi ali pa črnimi progami. Belina je rumenkasta. Gvajakov les je jako težek, smolnat, silno gost in trd, kakor kovina, krhek je tako, da ga je res težko obdelovati. Klati se ne da, kakor sploh večina trdih lesov. Rabi za stvari, ki zahtevajo veliko trpežnost, na pr. za kroglice na kegliščih, za valje, za škripce, za kladiva itd. Mizarji ga za svoje izdelke le tedaj čislajo, ako ima veliko rumenih marog v sebi. — Botaniško ime drevesoma, od katerih izvira gvajakov les, je *Guajacum officinale* in *G. arabicum*.

Rožni les se zovejo krasni lesovi, ki rasto v raznih delih zemlje. Jedna vrsta prihaja iz Vzhodnje Indije ter je baje les nekega slaka z imenom *Rhodariza scoparia*. Rožni les je trd, gost in težak, rumenkaste barve s krasnimi, kakor roža rudečimi ali pa vsaj rujavo-rudečimi marogami. Diši tudi po rožah. Druge vrste pridejo k nam z Antilskih otokov, a nemajo vonja po rožah, če tudi so vnanje čisto jednaki s prvimi. Iz Afrike prodajajo tretjo vrsto rožnega lesa, ki se tudi glede vonja ne more meriti z lesom iz Vzhodnje Indije. Rožni les rabijo za male mizarske izdelke, za vložene okraske (*Einlegearbeiten*, *Intarsien*), za strgarske malenkosti, za loke pri goslih itd.

Kraljevi les je doma v Južni Ameriki in se odlikuje s posebno krasoto. Barve je temno-vijoličaste in

temno-rujave s svetlimi ali rudečkastimi podolžnimi progami; jako je gost in trd, težak in trpežen. Mizarji in strugarji ga zelo čislajo. Drevo, od katerega izvira, je nam še neznano. Nekaterniki pravijo, da je *Ebenum creticum*.

Santelov les ima svoje domovje v Vzhodnji Indiji. Rudeče vrste prihajajo od santelovega drevesa (*Pterocarpus santalinus*), rumene pa od *Santalum album*. Santelov les je z večine temno-rudeč, trd in težak, a jako luknjičav. Rumene vrste imajo poseben aromatičen dub. S pomočjo etra izpirajo iz tega lesa neko barvilo, *santalin* imenovan, ki je rudeče kot kri, kakor opeka, temno-rujavo, temno-vijoličasto, okrasto-rumeno, vinsko-rumeno — če mu pridevamo potrebnih primešnin. To barvilo rabi barvarjem in tudi pri izdelovanju lakov.

Svilni les, atlasni les dobivamo od dveh dreves, rastočih na Gujani in na Antilih (*Ferolia guyanensis* in *F. variegata*). Barve je svetlo-rumene, gost, trd in jako fin. Letnice ima zelo ozke, zrcala prav mala. Ko je oglajen, se sveti kakor svila ali kakor atlas — od tod ime. Mizarji ga čislajo za lepe izdelke.

(Dalje sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

Gumiranje etiket za steklenice. Papirnate etikete moremo sami gumirati z nastopnim izvrstnim lepilom: 5 delov dobrega lima se v 18—20 delih vode namaka eden dan, potem se lim skuha in vanj pridene 9 delov belega kandisa in 3 dele arabske gume. To zmes namažemo gorko na papir. Drži se dolgo ter se ne lomi in ne grbanči; posušene, druga na drugo položene etikete se ne sprijemljejo. Na steklu se izvrstno drže. Za etikete, namenjene steklenicam za soda-vodo, je pa najboljši lepilo od rženove moke in lima, kateremu pridenemo po kuhanji na eden kilogram 10 gramov lanenega firneža in 10 gramov terpentina. To lepilo drži neomejeni čas tudi v mokrih kletih.

Trpežnost impregniranega lesa. Znano je, da napojen ali impregniran les dokaj več let ostane v zemlji nespremenjen, nego navadni lesovi. Po poskusih katere so napravile železnice s svojimi pragovi (*Schweller*), trajajo različni lesovi, napojeni z nastopnimi namakami.

hrast s cinkovim kloridom napojen	do 25 let,
borovec s " " "	" 22 "
bukev " " napojena	" 15 "
Hrast " kreosotom napojen	" 19 "
bukev " " napojena	" 18 "
borovec z bakrenim vitrijolom napojen	" 16 "
smreka " " napojena	" 9-5 let.

Ako ni les napojen, traja v zemlji:

hrast k večjemu	12—13 let,
borovec k " "	10—11 "
bukev " " "	4—5 "
smereka k " "	4—5 "

Iz debla — tiskan časnik. Koliko časa treba, da naredimo iz debla tiskan časnik? Na to odgovarja lastnik nekega ameriškega lista tako le: Tri ure časa se potrebuje, da drevo posekamo, razkoljemo in v papirnico pripeljemo. V papirnici zmeljejo les v 12 urah v papirno maso, iz katere narede v teku 5 ur dovršen papir. Predno pride papir v tiskarno, preteče $1\frac{1}{2}$ ure in pol ure še mine, da začno nanj tiskati. V 10 minutah je potem list dotiskan. Odkar je torej drevo še stalo in rastlo, preteklo je samo 22 ur in 10 minut, da je iz njega nastal tiskan časnik.

Obrtnija.

Dragoceni lesovi.

(Dalje in konec.)

Citronov les ne prihaja od citrone, temveč dobivamo ga iz Amerike od dreves, katerim je botaniški ime *Amyris balsamiter* in *Erithalis fruticosa*. Obe imata svojo domovino na Antilskih otocih. Citronov les se zove od tod, ker mu je barva citronova in tudi diši po citronah. Jako je fin, gost in težek, lepo se politira in zato je visoki ceni za lepa mizarska dela.

Braziljka, pražiljka je les, ki je znan po svojem lepem rudečem barvilu. Ž njim barvamo piruhe in zato je pražiljka oni dragoceni les, ki zajde tudi v zadnjo pogorsko selišče. Domovina mu je Brazilija (od tod ime) in pa zahodno-indijski otoki. Mizarji rabijo ta lepi les kot furnir za razna fina dela; tudi za vijolinske loke ga čislajo in čestokrat vporabijo. S časom nekoliko otemni, a da se lepo likati in kaj krasno polirati. Nemško ime mu je *Brasilienholz*, *Fernambukholz*. Drevesi, ki nam dajata pražiljsko, sta *Caesalpinia brasiliensis* in *C. echinata*.

Cedrov les. Les, katerega kupujemo pod tem naslovom, ne izvira od prave cedre, ki raste v prednji Aziji in v Afriki, temveč od tako zvane virginiske brine, *Virginischer Wachholder*, (*Juniperus virginiana*). To drevo biva v Severni Ameriki in zraste 6—12 metrov visoko. Barva cedrovemu lesu je svetlo-rudečkasto-rujava, letnice so jako fine, a dobro vidljive, zrcala mala in svetla; vonja je tudi prav prijetnega, če tudi ne močnega. Cedrov les je jako mehek in lahek, zelo razkolen in skorej nikdar črviv ne postane. Mizarji ga malokdaj rabijo, pač pa tovarne za svinčnike. Vsi boljši svinčniki sestojijo iz cedrovega lesa, kateremu je v sredi vdejana grafitovo jedro. Zanimivo je, da so na Francoskem z velikim uspehom poskusili vdomačiti to koristno brino, katere porabijo vsako leto ogromne množine. Tudi na Nemškem je znana tvrdka Faber zasadila obširne prostore z virginisko brino, in kakor poročajo novejši viri, z jako dobrim uspehom.

Pravega cedrovega lesa ne dobimo skorej nikjer na prodaj. Vsaj v Evropi se tako rekoč nikdar ne rabi. V prejšnjih časih pa so pravo cedrovino visoko čislali in jo rabili posebno za svetišča kot dragoceni les prve vrste.

Opisali smo glavne zastopnike tujozemskih, dragocenih lesov. Kdor je imel priliko videti take lesove porabljene v pohištvu, ne bode kmalu pozabil njihove lepote. Ako pomislimo, da se v podobi tenkega furnirja porabi prilično malo boljšega lesa pri izdelovanju oprave, ker nam za podlago služi mehka in cena smrekovina, lahko razumemo, da vporaba dragocenih lesov ne stane toliko, kakor se navadno misli.

To nas pouče tudi ceniki raznih firm, ki se pečajo s prodajo dragocenih lesov, kajti cene furnirja v obče niso tako visoke, da bi tudi naši mizarji, delujoči za naše razmere, ne mogli poseči po njih ter doseči pri svojih

izdelkih marsikatero nenavadne učinke in vspehe. Izmed tvrdk, ki imajo v zalogi dragocene lesove, imenujemo naslednje: G. Dieroff, Dunaj, VII., Schottenfeldgasse 46. L. Kattus Sohn, Dunaj, VI., Gumpendorferstrasse 121. Jos. Hirner, Dunaj, VI., Nelkengasse 1.

Obrtnijske raznoterosti.

Javna risarska šola v Ljubljani. Pomen risarskega znanja za sedanjega obrtnika je pač toliko pripoznan, da nam ni treba obširneje utemeljevati, kolike koristi prinaša risanje obrtniku. V neumornem boju za obstanek, ki muči dandanes posebno obrtne kroge, boreče se z velikim kapitalom in veliko industrijo, ostane le tisti na površji, ki zna vporabiti vsa pristopna sredstva modernega napredka. Najmanjši postanek in najkrajša zamuda v tem splošnem tekmovanju more uničiti onega, ki ni hodil pozorno dalje in si ni pravočasno prisvojil potrebnega znanja, katero se mu dandanes ponuja od vseh strani. Samo ročna spretnost ne zadošča več sedanjemu podjetnemu obrtniku; treba se mu je nekoliko dalje ozreti v svojem obrtu in v splošni omiki, ako noče zaostati za mnogobrojnimi tovariši, ki so pridobili obširnega znanja. In risanje se mora pač šteti med prve predmete, ki donašajo obrtniku obilnega sadu za porabljeni trud! Gledé na te važnost risanja je ministerstvo za uk in bogočastje ukazalo, da se otvori na ljubljanski c. kr. strokovni šoli za lesno industrijo posebni oddelek za risanje ali javna risarska šola, ki je namenjena v prvi vrsti obrtnemu stanu, a konečno tudi vsakemu, ki se zanima za risanje in bi rad svoje znanje v tej stroki popolnil. Javna risarska šola bode obsegala prvotne pojme za začetnike, izurjenim pa bode podajala priliko, vaditi se v strokovnem risanju. Bogate zbirke imenovane šole bodo tedaj vsakemu na razpolago. Obrtnik vsake stroke bode našel dovolj predmetov, narejenih po zakonih sloga in okusa, na katerih se bode vadil, jih kopiral ali drugače vporabljal. Sploh ima javna risarska šola namen, vsakemu po njegovi individualnosti, sposobnosti in osebnih željah pomagati, da se priuči oni stroki risanja, katera ga v prvi vrsti zanima in od katere si pričakuje koristi. Pouk traje vse šolsko leto vsako nedeljo od 8—12 ure, v poletnih mesecih pa se bodo tudi razlagali prvotni pojmi geometriškega in projektivnega risanja. Šolnine ni nikake, ves pouk je brezplačen. Samo risarsko pripravo naj prinese prvokrat vsak sam s seboj, a spravljeno bode lahko imel v šoli. Za vsprejem, ki se vrši celo leto o vsakem poljubnem času, se je oglasiti pri ravnateljstvu c. kr. strokovne šole v Ljubljani (Virantova hiša, Zvezdarske ulice, I. nadstropje). — Čitatelji našega lista opozarjam prav nujno na to novo, dobrodejno napravo ter želimo, da bi prinašala našim obrtnikom mnogo sadu.

Ponarejanje orehovega lesa. Orehov les postaja čedalje redkejši in dražji. Zato skušajo na razne načine, nadomeščati ga s ponarejenim cenejšim blagom. Paul Jäger v Esslingu je izumil nov način, kako napraviti iz navadnih lesnih sort les, ki je skorej čisto enak pravemu orehovemu. Dotične deske ali plohi se nalože v prostoru, ki je obokan in sploh proti ognju dobro zavarovan, tako jedna na druge, da loči desko od deske plast svežega orehovega lubja. Potem se 10—14 dni spušča vodena sopara v dotični prostor. Sopara razstopi iz orehovega lubja temno orehovo barvo, ki se globoko vje v naloženi les ter ga orehovini podobno pobarva. Da posnema tudi orehove maroge in grče, vzame P. Jäger nekaj v ozke trakove razrezanega orehovega lubja, ga napoji s črno namako in raztopljenimi železnimi opilki, potem pa položi te črne proge tako po lesu kakor želi, da bi ležale maroge. Sopara izleče črno barvo omenjenih trakov ter jo vtisne lesu. Potemtakem nastanejo na njem maroge in lise, jednake onim na pravem orehu.